

Sesijas dokuments

B10-0061/2024

17.9.2024

REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

iesniegts, noslēdzot debates par Komisijas paziņojumu

saskaņā ar Reglamenta 136. panta 2. punktu

par postošajiem plūdiem Centrāleiropā un Austrumeiropā, cilvēku bojāeju un ES gatavību reaģēt uz šādām katastrofām, ko saasina klimata pārmaiņas (2024/2817(RSP))

Mohammed Chahim, Tiedo Wölken, Marcos Ros Sempere, Andreas Schieder, Krzysztof Śmiszek, Dan Nica, Klára Dobrev, Victor Negrescu
S&D grupas vārdā

Eiropas Parlamenta rezolūcija par postošajiem plūdiem Centrāleiropā un Austrumeiropā, cilvēku bojāeju un ES gatavību reaģēt uz šādām katastrofām, ko saasina klimata pārmaiņas (2024/2817(RSP))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā 2022. gada 15. septembra rezolūciju par sausuma, ugunsgrēku un citu ekstrēmu laikapstākļu radītajām sekām: ES centienu pastiprināšana klimata pārmaiņu apkarošanai¹,
- ņemot vērā 2019. gada 28. novembra rezolūciju par ārkārtas situāciju klimata un vides jomā²,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/1119 (2021. gada 30. jūnijs), ar ko izveido klimatneitralitātes panākšanas satvaru un groza Regulas (EK) Nr. 401/2009 un (ES) 2018/1999 (“Eiropas Klimata akts”)³,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/1991 (2024. gada 24. jūnijs) par dabas atjaunošanu⁴ (Dabas atjaunošanas akts),
- ņemot vērā 2023. gada 15. jūnija rezolūciju par ES Globālās klimata krīzes upuru piemiņas dienu⁵,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/1060 (2021. gada 24. jūnijs), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai⁶ (Kopīgo noteikumu regula),
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/1058 (2021. gada 24. jūnijs) par Eiropas Reģionālās attīstības fondu un Kohēzijas fondu⁷,
- ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 2012/2002 (2002. gada 11. novembris), ar ko

---

¹ OV C 125, 5.4.2023., 135. lpp.

² OV C 232, 16.6.2021., 28. lpp.

³ OV L 243, 9.7.2021., 1. lpp., ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj?eliuri=eli%3Areg%3A2021%3A1119%3Aoj&locale=lv#>.

⁴ OV L, 2024/1991, 29.7.2024., ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1991/oj?eliuri=eli%3Areg%3A2024%3A1991%3Aoj&locale=lv>.

⁵ OV C, C/2024/488, 23.1.2024., ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/488/oj?eliuri=eli%3AC%3A2024%3A488%3Aoj&locale=lv>.

⁶ OV L 231, 30.6.2021., 159. lpp., ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj?eliuri=eli%3Areg%3A2021%3A1060%3Aoj&locale=lv#>.

⁷ OV L 231, 30.6.2021., 60. lpp., ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/1058/oj?eliuri=eli%3Areg%3A2021%3A1058%3Aoj&locale=lv>.

izveido Eiropas Savienības Solidaritātes fondu⁸,

- ņemot vērā Reglamenta 136. panta 2. punktu,
- A. tā kā atsevišķus ekstrēmus laikapstākļu notikumus nevar tieši saistīt ar konkrētu cēloni; tā kā saskaņā ar Klimata pārmaiņu starpvaldību padomes datiem ir skaidrs, ka klimata krīze izraisa biežākus un intensīvākus ekstremālus laikapstākļus, piemēram, plūdus, vētras un karstuma viļņus; tā kā tas nozīmē, ka nokrišņi un vētras kļūst smagākas, karstuma viļņi kļūst karstāki un sausums — lielāks;
- B. tā kā saskaņā ar Komisijas *Copernicus* klimata pārmaiņu pakalpojuma datiem 2024. gada augustā temperatūra par 1,51 °C pārsniedza pirmsindustriālā laikmeta līmeni un tas bija trīspadsmitais mēnesis 14 mēnešu periodā, kurā vidējā globālā virsmas gaisa temperatūra pārsniedza 1,5 °C salīdzinājumā ar pirmsindustriālā laikmeta līmeni;
- C. tā kā 2024. gada septembrī Centrāleiropā un Austrumeiropā notiekošos plūdus ir izraisījušas rekordlielas lietusgāzes vētrā “Boriss”, kas ir ārkārtīgi mitras Dženovas zema atmosfēras spiediena gaisa plūsmas; tā kā plūdi sākās Austrijā un Čehijā un pēc tam izplatījās Polijā, Rumānijā un Slovākijā, bet vēlāk Vācijā un Ungārijā;
- D. tā kā, pat pārskatot daudzgadu finanšu shēmu (DFS), ES Solidaritātes fonda (ESSF) budžets joprojām nav pietiekams, lai pienācīgi reaģētu uz lielām dabas katastrofām un paustu Eiropas solidaritāti ar katastrofu skartajiem reģioniem;
- E. tā kā ir vajadzīga koordinēta vietējā, reģionālā, valsts un pārrobežu rīcība, lai mazinātu šādu dabas katastrofu tūlītējās un turpmākās sekas, tostarp jāīsteno ilgtspējīgas plūdu pārvaldības sistēmas, klimatadaptācijas pasākumi un jāpanāk lielāka noturība;
- F. tā kā ir steidzami jārikojas, lai mazinātu klimata pārmaiņas, samazinot siltumnīcefekta gāzu emisijas un ievērojami pastiprinot pielāgošanās un noturības centienus visās nozarēs, lai līdz minimumam samazinātu un pārvaldītu ietekmi uz vidi, cilvēku un dzīvnieku veselību, lauksaimniecību un ekonomiku;
- G. tā kā saskaņā ar Eirobarometra datiem lielākā daļa eiropiešu uzskata, ka pāreja uz zaļo ekonomiku būtu jāpaātrina, un gandrīz 4 no 10 ES iedzīvotājiem ziņo, ka jūtas personīgi pakļauti ar vidi un klimatu saistītiem riskiem un apdraudējumiem;
- H. tā kā plūdi, tāpat kā citi ekstrēmi laikapstākļu notikumi, no visiem iedzīvotājiem nesamērīgi sociāli ietekmē neaizsargātās iedzīvotāju grupas; tā kā šie notikumi parasti visvairāk skar vecāka gadagājuma iedzīvotājus, bērnus, personas ar sliktu veselības stāvokli, ekonomiski nelabvēlīgā situācijā esošas personas, neatliekamās palīdzības dienestus un attīrīšanas speciālistus, kuri cieš gan fiziski, gan garīgi vai nu tūlīt pēc šādiem notikumiem, vai ilgtermiņā; tā kā dabas katastrofas vissmagāk skar tos, kuriem trūkst stabilu mājokļu un ir nestabils darbs; tā kā vēl viena būtiska grupa, kam draud sausuma un plūdu izraisīta kaskādveida ietekme uz veselību un ekonomisko stāvokli, ir lauksaimnieki un lauku kopienas, kuru iztikas līdzekļi ir atkarīgi no stabiliem,

---

⁸ OV L 311, 14.11.2002., 3. lpp., ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2002/2012/oj?eliuri=eli%3Areg%3A2002%3A2012%3Aoj&locale=lv>.

paredzamiem laikapstākļiem un klimatiskajiem apstākļiem,

1. pauž visdziļāko līdzjūtību un solidaritāti ar upuriem, viņu ģimenēm, un visiem cilvēkiem un kopienām, ko skāruši pašreizējie ekstrēmie laikapstākļi un smagie plūdi Centrāleiropā un Austrumeiropā, tostarp Austrijā, Čehijā, Ungārijā, Polijā, Rumānijā un Slovākijā; pauž solidaritāti ar tiem, kurus ietekmējuši dabas ugunsgrēki Grieķijā un Portugālē; atzīst šo katastrofu radītās dziļās emocionālās un materiālās sekas personām un kopienām, un šajos grūtību un zaudējumu brīžos ir kopā ar cietušajiem;
2. atzinīgi vērtē profesionālo un brīvprātīgo ugunsdzēsības dienestu, glābšanas organizāciju, brīvprātīgo un militārā personāla nelokāmos centienus un apņēmību tajās Eiropas valstīs, kuras skāruši plūdi un citas dabas katastrofas; uzskata, ka viņu drosmīgā rīcība, kā arī valsts, reģionālo un vietējo iestāžu darbības un iedzīvotāji, kuri riskējuši ar dzīvību, lai glābtu citus, aizsargātu mājas un pasargātu infrastruktūru, ir pelnījuši vislielāko atzinību; uzsver, ka šiem neatliekamās palīdzības dienestiem ir bijusi būtiska nozīme dzīvību glābšanā, neaizsargāto teritoriju evakuācijā un īpašuma aizsardzībā neticami sarežģītos apstākļos un ka to gatavība rīkoties, pat uzņemoties lielu personīgu risku, ir bijusi izšķiroša katastrofas seku mazināšanā;
3. pauž dziļas bažas par to, ka visā ES aizvien biežāk rodas ekstrēmi laikapstākļi, tostarp spēcīgi nokrišņi, plaši plūdi, karstuma viļņi un dabas ugunsgrēki, turklāt pieaug to intensitāte, kas nopietni un tieši ietekmē cilvēku veselību, iztikas līdzekļus, mājokļus, infrastruktūru un lauksaimniecību; uzsver, ka ir steidzami jāstiprina ES kolektīvā reakcija uz šiem nelabvēlīgajiem notikumiem, pastiprinot civilās aizsardzības, klimatadaptācijas un klimata pārmaiņu mazināšanas pasākumus un tādējādi nodrošinot cilvēku drošību, viņu iztikas līdzekļu aizsardzību un ekonomikas noturību;
4. uzskata, ka šie ekstrēmie laikapstākļi, kas ir daļa no pašreizējās ārkārtas situācijas klimata jomā, liecina par to, ka ir vajadzīga vērienīgāka rīcība attiecībā uz klimata pārmaiņu mazināšanu un pielāgošanos tām;
5. uzskata, ka ES būtu jāuzņemas vadošā loma šajā procesā un jāpastiprina centieni visās nozarēs; atgādina, ka saskaņā ar Eiropas Klimata aktu, Parīzes nolīgumu un labākajiem pieejamajiem zinātniskajiem datiem ES būtu jāpastiprina rīcība klimata jomā gan attiecībā uz klimata pārmaiņu mazināšanu, lai ierobežotu globālo sasilšanu zem 1,5 °C salīdzinājumā ar pirmsindustriālā laikmeta līmeni, gan attiecībā uz pielāgošanos, lai veicinātu noturību;
6. aicina dalībvalstis izvirzīt par prioritāti un noteikt īstermiņa, vidēja termiņa un ilgtermiņa atjaunošanas pasākumus attiecībā uz ekosistēmām, kas degradētas ekstrēmu laikapstākļu notikumu dēļ; turklāt aicina izstrādāt ES pamatnostādnes attiecībā uz atjaunošanas plāniem pēc ārkārtas situācijas, lai noteiktu prioritārās jomas atveseļošanas, rehabilitācijas un atjaunošanas posmiem pēc katastrofām, ko izraisījuši plūdi, meža ugunsgrēki, karstuma viļņi vai sausums, tostarp ieteikumus, kā palielināt noturību un atjaunot iztikas līdzekļus, ekonomiku un skarto vidi saskaņā ar pieeju "Viena veselība";
7. aicina ātri pieņemt stingru ES tiesību aktu par pielāgošanos klimata pārmaiņām, lai koordinētu dalībvalstu centienus uzlabot pielāgošanos un noturību saskaņā ar Eiropas Klimata akta mērķiem; norāda, ka ar šo likumu būtu jānosaka izmērāmi mērķi tādās

galvenajās jomās kā ūdensapgāde, veselība, infrastruktūra, ekonomika un telpiskā plānošana; jo īpaši norāda, ka ar to būtu jānodrošina, ka līdz 2030. gadam visa kritiskā infrastruktūra ir klimatnoturīga un ka līdz 2027. gadam visas dalībvalstis ir ieviesušas ilgtspējīgas ūdens apsaimniekošanas plānus;

8. aicina pilnībā īstenot klimata un enerģētikas politikas satvaru 2030. gadam un programmu “Gatavi mērķrādītājam 55 %”, lai samazinātu cilvēka radītās emisijas, kas izraisa klimata pārmaiņas, un palielināt ES ieceru vērienu, pieņemot jaunus mērķus laikposmam pēc 2030. gada un visaptveroši pārskatot Eiropas Klimata aktu;
9. aicina dalībvalstis pilnībā un efektīvi īstenot Dabas atjaunošanas aktu, kas uzlabos sinerģiju starp klimata pārmaiņu mazināšanas, pielāgošanās, katastrofu novēršanas un dabas atjaunošanas pasākumiem; sagaida, ka šim tiesību aktam būs liela nozīme, veicinot pret sausumu noturīgu ekosistēmu atjaunošanu, tostarp vecuma, sugu un biodaudzveidības ziņā bagātus mežus ar nepārtrauktu segumu, kā arī mitrājus, dabisko veģetācijas segumu, paliņu dinamiku un ainavas mēroga dabisko infiltrāciju, kā arī uzlabojot upju baseinu noturību;
10. uzsver dabas katastrofu negatīvo ilgtermiņa ietekmi uz ES ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju, kas traucē īstenot ES kohēzijas politiku; atzīst Līguma par Eiropas Savienības darbību 174. pantā uzskaitīto teritoriju īpašo neaizsargātību, norādot, ka tām bieži vien ir ierobežoti atveseļošanas resursi;
11. aicina Komisiju bez liekas kavēšanās aktivizēt Eiropas Solidaritātes rezervi un rezervi palīdzībai ārkārtas gadījumos, lai steidzami nodrošinātu palīdzību attīrīšanas operācijās un novērstu tūlītējus veselības apdraudējumus;
12. aicina aktivizēt mehānismus, piemēram, ESSF, lai sniegtu finansiālu palīdzību grūtībās nonākušām valstīm; uzsver, ka ir būtiski, lai palīdzība un finansējums plūdu skartajiem reģioniem tiktu sniegts pēc iespējas ātrāk, vieglāk un elastīgāk, un mudina visas skartās valstis turpināt sniegt ārkārtas palīdzību, tostarp pārtiku, tīru ūdeni, medicīnisko palīdzību un pagaidu pajumti pārvietotajām personām;
13. tomēr atgādina, ka ESSF ir vairākas reizes grozīts, lai paplašinātu tā darbības jomu, un ka kopš 2022. gada tas ietver arī liela mēroga sabiedrības veselības ārkārtas situācijas, lai gan tā kopējais finansējums nav palielinājies; tādēļ aicina ievērojami palielināt ESSF budžetu, lai palīdzētu reģioniem paredzēt un mazināt klimata pārmaiņu ietekmi;
14. iesaka valsts, reģionālajām un vietējām iestādēm kritiskās infrastruktūras, tostarp transporta, veselības aprūpes, ūdensapgādes un enerģētikas sistēmas, atjaunošanā nodrošināt, ka šī infrastruktūra tiek izstrādāta tā, lai izturētu turpmākus ekstremālus laikapstākļu notikumus; tādēļ aicina vietējos, reģionālos un valsts dalībniekus ātrāk īstenot klimatadaptācijas pasākumus, jo īpaši tādas plūdu novēršanas infrastruktūras, piemēram, dambjus, aizsprostus un drenāžas sistēmas, kā arī dabiskus risinājumus, piemēram, atkārtotu apmežošanu un mitrāju atjaunošanu;
15. uzsver sinerģiju starp ESSF, ES civilās aizsardzības mehānismu, Eiropas Reģionālās attīstības fonda komponentu par pielāgošanos klimata pārmaiņām un teritoriālās sadarbības programmām, kas ir būtiskas visaptveroša reaģēšanas un noturības pasākumu kopuma izveidē;

16. uzskata, ka ieguldījumu no ES budžeta plānošanai un īstenošanai reģionos arī turpmāk būtu jāpiemēro dalīta pārvaldība, lai varētu reaģēt uz dalībvalstu, reģionu un pilsētu, lauku un attālo teritoriju vajadzībām, jo īpaši pilsētu un lauku teritorijas pielāgot tādiem jauniem uzdevumiem kā plūdu novēršana; aicina Komisiju, dalībvalstis un reģionālās iestādes izmantot un uzlabot esošos mehānismus pārskatīšanu, krāpšanas un korupcijas atklāšanai un apkarošanai jebkurā ES finanšu instrumentā, tostarp saistībā ar kohēzijas politikas finansējumu un ārkārtas palīdzību;
17. atgādina par saistībām, kas uzņemtas saskaņā ar ES civilās aizsardzības mehānismu, ANO Vispārējo konvenciju par klimata pārmaiņām un citiem starptautiskiem nolīgumiem, kuru mērķis ir katastrofu riska mazināšana un vides ilgtspēja;
18. mudina stiprināt reģionālās sadarbības sistēmas starp Centrāleiropas un Austrumeiropas valstīm un mudina izmantot starptautiskas speciālās zināšanas, lai atbalstītu atjaunošanas un rehabilitācijas centienus nolūkā veicināt kopīgas katastrofu pārvaldības stratēģijas, dalīties paraugpraksē un uzlabot pārrobežu ūdens apsaimniekošanu;
19. uzskata, ka ESSF budžetam vajadzētu būt samērīgam ar dabas katastrofu pieaugošo skaitu un smagumu visā Eiropā; mudina Komisiju palielināt budžetu Eiropas solidaritātes rezervei un rezervei palīdzībai ārkārtas gadījumos; turklāt uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt pienācīgu finansējumu šīm rezervēm vai tām līdzvērtīgiem instrumentiem, ņemot vērā gaidāmo Komisijas priekšlikumu par jauno DFS un attiecīgās iestāžu sarunas;
20. aicina Komisiju vēl vairāk racionalizēt procedūru un saīsināt laiku, kas vajadzīgs, lai izskatītu pieteikumus ESSF izmantošanai; aicina dalībvalstis un reģionus apzināt vājās vietas un stiprināt administratīvās un operatīvās spējas, lai paātrinātu ESSF līdzekļu izmaksāšanu; uzsver, ka ir vajadzīga saprātīga elastība attiecībā uz termiņiem, kad saņēmējvalstis saskaras ar pamatotu kavēšanos un problēmām, piesakoties piešķirtajam finansējumam un izmantojot to;
21. uzsver, ka ir jāizvērtē un maksimāli jāpalielina mežu, koku un zaļās infrastruktūras potenciāls plūdu pārvaldībā, saistībā ar pielāgošanos klimata pārmaiņām un ekosistēmu pakalpojumu sniegšanā; norāda, ka, piemēram, pilsētu koki var absorbēt lietusūdeni, vienlaikus uzlabojot gaisa kvalitāti; aicina palielināt koku stādīšanu pilsētās un atbalstīt ilgtspējīgu mežu apsaimniekošanu; uzsver, ka visos ar atkārtotu apmežošanu un lauksaimniecību saistītos plūdu novēršanas un pielāgošanās pasākumos būtu jābalstās uz jaunākajām zinātnes atziņām un ka šādi pasākumi būtu jāveic, pilnībā ievērojot ekoloģijas principus;
22. aicina Komisiju 2021.–2027. gada DFS kohēzijas politikā, jo īpaši Eiropas Reģionālās attīstības fondā, paredzēt nepieciešamos līdzekļus, lai ātri atjaunotu skartos valstu vēsturiskā mantojuma objektus, uzbūvētu aizturēšanas tvertnes plūdu riska teritorijās, aprīkotu pirmās palīdzības sniedzējus un nodrošinātu pastāvīgu zināšanu apmaiņu starp dalībvalstīm;
23. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei, Komisijai, kā arī dalībvalstu valdībām un parlamentiem.

